పోతనభాగవతంలో రసగుళికలు

- ఆర్.శర్మ దంతుర్తి

40 వ భాగం

త్రివిక్రమ విజృంభణ - వామనావతారం – 14

ఒక పాదంతో పై లోకాలన్నీ ఆక్రమించాడు వామనుడు. మరో పాదంతో కింది లోకాలనీ ఆక్రమించాడు. త్రివిక్రమ స్ఫురణం ఎలా ఉంది అప్పుడు? విజృంభణలో భూమీ ఆకాశం, పైలోకాలు ఎలా కనిపిస్తున్నాయి

ఆ.   ఒక పదంబు క్రింద నుర్వి పద్మము నంటి
కొన్న పంకలవము కొమరుఁ దాల్చె;
నొకటి మీఁదఁ దమ్మి కొదిఁగిన తేఁటినా
వెలసె మిన్ను నృప! త్రివిక్రమమున.   [8-626]

ఒక పాదం కింద ఉన్న భూమండలం పద్మానికి అంటుకున్న బురదలా (క్రింద నుర్వి పద్మము నంటి) ఉంది. రెండో పైలోకాలకి సాగిన పాదం ఆకాశమనే పద్మం మీద వాలిన తుమ్మెదెలా ఉంది (నొకటి మీఁదఁ దమ్మి కొదిఁగిన తేఁటినా వెలసె మిన్ను). అంటే పైలోకాలూ, భూమండలం కూడా ఆ పాదాల రేణువులగా ఒప్పుతున్నాయి.

ఆ.   జగము లెల్ల దాఁటి చనిన త్రివిక్రము
చరణనఖర చంద్ర చంద్రికలను
బొనుఁగు పడియె సత్యమున బ్రహ్మతేజంబు
దివసకరుని రుచుల దివియ బోలె.   [8-628]

అలా పైనా కిందా అన్నిలోకాలనూ దాటిపోయిన త్రివిక్రముని కాలిగోళ్ళకాంతికి సత్యలోకం లోని బ్రహ్మ తేజస్సు సూర్యుని ముందు దివిటీ వలె వెలవెల పోయింది.

సీ.   భవబంధములఁ బాసి బ్రహ్మలోకంబునఁ;
గాపురంబులు చేయు ఘనులు రాజు
లా మరీచ్యాదులు, నా సనందాదులు;
నా దివ్యయోగీంద్రు లచట నెపుడు

మూర్తిమంతంబులై మ్రోయు పురాణ త;
ర్కామ్నాయ నియమేతిహాస ధర్మ
సంహితాదులు గురుజ్ఞానాగ్నినిర్దగ్ధ;
కర్ములై మఱియును గలుగునట్టి [8-629]

తే. వార లెల్లఁ జొచ్చి వచ్చి సర్వాధిపు
నంఘ్రిఁ జూచి మ్రొక్కి రధిక భక్తిఁ
దమ మనంబు లందుఁ దలచు నిధానంబుఁ
గంటి మనుచు నేఁడు మంటి మనుచు. [8-629.1]

ఇలా పైకి పెరిగిన పాదాన్ని అక్కడ లోకాల్లో ఉండే వారు దర్శించారు. భవబంధాలని వదిలించుకుని బ్రహ్మ లోకాన్ని చేరిన ఋషులూ, దేవర్షులూ, ఆకారం ధరించి మారుమోగుతూ ఉండే వేద వేదాంగాలూ, తర్క శాస్త్రం ఇటువంటివన్నీ ఆ పాదాన్ని దర్శించి ఇప్పటికి మేము కావాలనుకున్న పెన్నిధి చూడగలిగాము అని నమస్కారం పెట్టుకున్నారు.

బ్రహ్మలోకం చేరినవారు కూడా – బ్రహ్మతో సహా, మరో జన్మ ఎత్తడానికి ఆస్కారం ఉంది. అంటే భగవంతుడికి తప్ప ఎవరికైనా సరే ఆయుర్దాయం అనేది ఉంది. అది కొన్ని ఏళ్ళు కావొచ్చు, యుగాలు కావొచ్చు, మహా యుగాలు కావొచ్చు. అందుకే అక్కడున్న మహర్షులూ దేవర్షులూ కూడా నిత్యం విష్ణువుని దర్శించడానికి ఉవ్విళ్ళూరుతూ ఉంటారు. ఎందుకంటే భగవద్గీతలో చెప్పినట్టూ అది ఉఛ్ఛిష్టమైన ఎన్నటికీ తిరిగిరాని లోకం.

అబ్రహ్మ భువనా ల్లోకాః పునరావర్తినోర్జున,
మా ముపేత్య తు కౌంతేయ పునర్జన్మ నవిద్యతే (అక్షర బ్రహ్మయోగం, భగవద్గీత 8.16)

ఈ విషయం వామనావతారం మొదట్లోనే చెప్పుకున్నాం. యోగ్యులైన వారికి ప్రజాపతి స్థానాలనీ మిగతా అధికారాలనీ ఇచ్చి విష్ణువు ప్రపంచం అలా జరగడానికి కారకుడు అని. దీన్నే "*యోగీశరూపుఁడై యోగంబుఁ జూపుచు... విష్ణుఁ దవ్యయుండు విమలచరిత!*" అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్తుతో అన్నాడు కదా? ఆయా పనులు అయిపోగానే ఈ జనం అందరూకూడా మరో మెట్టు పైకి వెళ్ళడానిక్కానీ, మరో జన్మ ఎత్తడానిక్కానీ అవకాశం ఉంది.

మ. తన పుట్టిల్లిదె పొమ్మటంచు నజుఁడుం దన్నాభిపంకేరుహం
బు నిరీక్షించి నటించి యున్నత పదంబుం జూచి తత్పాదసే
చనముం జేసెఁ గమండలూదకములం జల్లించి; తత్తోయముల్
వినువీథిం బ్రవహించె దేవనదినా విశ్వాత్మకీర్తిప్రభన్. [8-630]

బ్రహ్మ కూర్చునేది విష్ణువు నాభి కమలం అని కదా మనకి తెలిసినది. ఆ నాభి కమలం చూసి నా పుట్టిల్లు ఇదే అనీ, ఈ బ్రహ్మలోకం వరకూ సాగిన పాదాన్ని బ్రహ్మ చూసి దాన్ని తన కండలంలో నీటితో కడిగాడు. ఆ నీటి ధార ఆకాశంలో దేవనదిగా ప్రవహించింది, ఎలా ప్రవహించింది? విశ్వాత్మ కీర్తి ప్రభలతో. ఈ ధార గురించి మరోసారి 'గంగావతరణం' అనే వ్యాసంలో చూద్దాం ముందు.

సీ. యోగమార్గంబున నూహించి బహువిధ;
పుష్పదామంబులఁ బూజ చేసి
దివ్యగంధంబులుఁ దెచ్చి సమర్పించి;
ధూపదీపములఁ దోడ్తోడ నిచ్చి
భూరి లాజాక్షతంబులు జల్లి ఫలములుఁ;
గానిక లిచ్చి రాగములఁ బొగడి
శంఖాదిరవములు జయఘోషములుఁ జేసి;
కరుణాంబునిధి! త్రివిక్రమ! యటంచు [8-632]

ఆ. బ్రహ్మ మొదలు లోకపాలురుఁ గొనియాడి;
రెల్ల దిశల వనచరేశ్వరుండు
జాంబవంతుఁ దరిగి చాటె భేరిధ్వని
వెలయఁ జేసి విష్ణు విజయ మనుచు. [8-632.1]

లోకాలని పాలించే బ్రహ్మ, మిగతా దేవతలూ విష్ణువు త్రివిక్రం రూపం అంతా నిండిపోవడంతో ఆయనకి పూలతో పూజచేసి స్తోత్రాలు చేసారు. జాంబవంతుడు ఇలా పెరిగిన వామనుడి చూట్టూ ప్రదక్షిణ చేస్తూ ముల్లోకాలలో ఇదంతా చాటి చెప్తున్నాడు భగవన్మహిమ గురించి. ముల్లోకాలలో నిండిపోయినాయనికి ప్రదక్షిణ చేయడం అంటే అన్ని లోకాలూ చుట్టేసినట్టే కదా?

"శత యోజన విస్తీర్ణమైన సాగరం లంఘించి లంకలోకి మొదట ఎవరు వెళ్ళగలరు ముందుకి రండి" అని అంగదుడు అడిగితే ఒక్కొక్కరూ నేను పది యోజనాలు, నేను ఇరవై --- నేను ఎనభై అంటూ అన్నప్పుడు జాంబవంతుడు చెప్తాడు దీని గురించే రామాయణంలో సుందరకాండకు కొంచెం ముందుగా ఈ ప్రదక్షిణం గుర్తు చేసుకుంటూ "ఒకప్పుడు నేను తివిక్రముడికి ప్రదక్షిణం చేసినవాడిని కానీ ఇప్పుడు ముసలితనం వల్ల తొంభై యోజనాల వరకూ దూకగలను" అని.

క. అన్నిజగంబులఁ దానై
యున్న జగన్నాథుఁ జూడ నొగి భావింపం
గన్నందక మన మందక
సన్నుతులం జేసి రపుడు సభ్యులు బలియున్. [8-633]

ఇలా సమస్తాన్నీ ఆక్రమించిన విష్ణువుని చూడ్డానికి బలికీ, అక్కడున్న సభ్యులకీ మనసులో ఊహించడానిక్కానీ కంటికి కనిపించడానిక్కానీ సాధ్యం కాలేదు. మనమోసారి ఆలోచిస్తే సర్వ వ్యాపకత్వం అంటే ఇదేనని అర్థమౌతుంది. చూసేదీ, చూడబడేదీ అన్నీ సర్వం విష్ణుమయం జగత్. అలా చూసి తెలుసుకోవల్సిందే తప్ప ఇది ఊహించడానిక్కూడా సాధ్యం కానిది.

దీనినే "పూర్ణమద, పూర్ణమిదం..." అనే ఉపనిషత్ శ్లోకం వివరిస్తోంది. ఈ పూర్ణం అనేది ఎప్పటికీ ఆరనిదీ, స్వచ్ఛమైనదీ అయినటువంటి ఒక మహాగ్ని. ఇప్పుడో చిన్న కర్ర తీసుకెళ్ళి ఆ మహాగ్నిలోంచి చిన్న నిప్పు తీసుకొచ్చామనుకుందాం. ఈ నిప్పు మెల్లిగా రాజుకుని చిన్న మంటలాగా

తయారౌతుంది. ఈ చిన్న నిప్పు కూడా ఆ మహాగ్నిలాగే దేనినైనా కాల్చగలదు. మంచి నేయి, అవీ వేస్తే ఈ చిన్న నిప్పు కూడా పెద్దదయ్యి మరో చిన్న చిన్న నిప్పులని తయారు చేయగలదు. పూర్ణమదః (పరబ్రహ్మం, భగవంతుడైన ఆ మహాగ్ని పూర్ణం) పూర్ణమిదం (ఈ చిన్న అగ్ని అయిన ఈ సృష్టిలో సర్వమూ కూడా పూర్ణమే, ఎందుకంటే ఇది మహాగ్నిలోంచి వచ్చినదే), పూర్ణాత్ పూర్ణముదచ్యతే (ఆ బ్రహ్మంలోంచి వచ్చిన 'ఇది' కూడా పూర్ణమే) పూర్ణాస్య (ఆ మహాగ్ని లోంచి తీసేది కూడా పూర్ణం), పూర్ణామాదాయ (ఈ చిన్న అగ్ని పెద్ద మహాగ్నిలో కలిపినా అది పూర్ణమే). ఇప్పుడీ మహాగ్ని భగవంతుడైతే ఈ చిన్న అగ్ని సర్వ చరాచర వస్తువుల్లో ఉండే భగవంతుడి ప్రతిరూపమైన ఆత్మ. అహంకారం, మిగతా దుర్గుణాలూ పోగొట్టుకుంటూ బలిలాగా తయరైనప్పుడు మనం ఆత్మశక్తిని అధికంగా పెంచుకుంటూ ఈ చిన్న అగ్నిని పెద్దదిగా చేస్తున్నాం. దీనినే సాధన (నేయి వేల్చడం) అనడం. ఎప్పుడైతే ఈ చిన్న అగ్ని బాగా మండడం మొదలైందో అప్పుడు మనమే ఆత్మని దర్శించిన వాళ్లమై భగవత్స్వరూపులం అవ్వొచ్చు. అందుకే ఆత్మ సాక్షాత్కారం పొందిన ఋషులని "భగవాన్ రామకృష్ణులకీ, భగవాన్ శివానందులనీ, భగవాన్ రమణులనీ" చెప్పడం.

కొంచెం లోతుగా ఆలోచిస్తే విష్ణువు సమస్తాన్నీ ఎప్పుడాక్రమించాడు? ప్రతీ పరమాణువులోనూ సర్వవేళలా, సర్వకాలాల్లో ఉండే ఆయన ఇప్పుడు కొత్తగా సర్వం ఆక్రమించడమేమిటి? శివానందులు చెప్పినట్టూ... Where can the Brahman move when He is all pervading and infinite? జరిగినదేమిటంటే, బలి చక్రవర్తికి ఆత్మ సాత్కాత్కారమైంది. ఇప్పటివరకూ ఎప్పుడు చూడనిది కనిపించింది. ఆ కనిపించినది ముందూ, తర్వాతా ఎప్పుడు మార్పు లేనటువంటి ఈ భగవత్స్వరూపమే. ఇప్పుడు కొత్తగా వచ్చినదేమీ లేదు – బలి చక్రవర్తి దృష్టిలో మార్పు తప్ప. అంటే ఎప్పుడైతే రాక్షసత్వం పోయిందో అప్పుడు తనలోనూ తనబయటా ఉన్నదీ, సర్వమూ అదే అయినదాన్ని దర్శించాడు. దీన్నే రామకృష్ణులు చెప్పడం ప్రకారం ఉప్పు బొమ్మ సముద్రం లోతు ఎంతో తెలుసుకోవడానికి వెళ్ళడం వంటిది. ఆ ఉప్పు బొమ్మ సముద్రంలోకి వెళ్ళగానే ఏమౌతుంది? అందులో కలిసిపోయి తన అస్థిత్వాన్ని పోగొట్టుకుంటుంది. అందుకే ఆత్మని దర్శించినవాడు ఆత్మ స్వరూపుడే అవుతాడు అని చెప్తారు.

వ. అంత నొయ్యన పూర్వప్రకారంబున వామనాకారంబు వహించి యున్న వామనునిం గని "పదత్రయ వ్యాజంబున నితండు సకల మహీ మండలంబు నాక్రమించె కపటవటురూప తిరోహితుండగు విష్ణుండని యెఱుంగక మన దానవేంద్రుండు సత్యసంధుండు గావున మాటఁ దిరుగక యిచ్చె నతని వలన నేరంబు లేదు ఈ కుబ్జుం డప్రతిహత తేజః ప్రభావంబున సజ్జకట్టుగా ని జ్జగంబులం బరిగ్రహించి, పర్జన్యా దులకు విసర్జనంబు చేయందలంచి యున్నవాఁ, డీ పాఱునిం దూఱి పాఱనీక నిర్జించుటఁ గర్జం" బని తర్జనంబులును గర్జనంబులునుఁ జేయుచు, వజ్రాయుధాధి మరుజ్జేతలగు హేతి ప్రహేతి విప్రచిత్తిముఖ్యులయిన రక్కసులు పెక్కం డ్రుక్కుమిగిలి యుద్ధంబునకు సన్నధులై పరశు పట్టిస భల్లాది సాధనంబులు ధరియించి కసిమెసంగి ముసిరికొని దశదిశలఁ బ్రసరించినఁ జూచి హరిపరిచరులు సునంద నంద జయ జయంత విజయ ప్రబలోద్బల కుముద కుముదాక్ష తార్క్ష్య పుష్పదంత విష్వక్సేన శ్రుతదేవ సాత్వత ప్రముఖులగు దండనాథు లయుత వేదండ సముద్దండ బలులుఁ దమతమ యూథంబుల నాయుధంబులతోడం గూర్చుకొని దానవానీకంబులం బరలోకంబున కనుచువారలై వారల నెదుర్కొని కదనంబునకున్ బరవసంబు చేయుచున్నం గనుంగొని శుక్రుశాపంబుఁ దలంచి దనుజ వల్లభుం డిట్లనియె. [8-634]

ఇలా రెండుపాదాలతో అన్నీ ఆక్రమించి తిరిగి వామన రూపంతో కనిపించిన విష్ణువుని చూసి ఇక్కడున్న మిగతా రాక్షసులకి కోపం వచ్చింది. మన చక్రవర్తి మాట తప్పడు కనక కుఱ్రాడు ఏది అడిగితే అది ఇచ్చాడు. ఇతని వల్ల తప్పులేదు. కానీ ఇలా మాయల్తో మోసాలు చేస్తాడా విష్ణువు? ఇతన్ని ఇక్కడే సంహరించాలి అని ఆయుధాలు ఎత్తి బయల్దేరారు. అక్కడ ఉన్న సునంద నంద జయ విజయులు యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యేరు ఇది చూసి.

రెండు విషయాలు గమనించాల్సినవి. పోతన వచనం రాస్తూ విష్ణువు ఎలా విజృంభించాడో చెప్పేటప్పుడు ఏమన్నాడు? "*జలధరనినద శంఖ శార్ఙ్గ సుదర్శన గదాదండ ఖడ్గాక్షయ బాణతూణీర విభ్రాజితుండును, మకరకుండల కిరీట కేయూర హార కటక కంకణ కౌస్తుభ మణి మేఖలాంబర వనమాలికా*

విరాజితుండును, సునంద నంద జయ విజయ ప్రముఖ పరిచర వాహినీ సందోహ పరివృతుండును," ఇప్పుడు అర్థం అవుతోంది కదా ఎందుకు అలా అందర్నీ కూడా తీసుకొచ్చాడో? రాక్షసులకి కోపం వచ్చి తిరగబడితే ఆపదానికన్నమాట.

రెండోది, రాక్షసులకి బలి చక్రవర్తి అంటే ఉన్న అభిప్రాయం. బలి కార్య దక్షత గురించి ముందు వ్యాసాల్లో చెప్పుకున్నాం. ఇది ఇక్కడ మరో సారి ఋజువౌతోంది. వాళ్ళు బలి గురించి ఏమనుకుంటున్నారు? "*మన దానవేంద్రుఁడు సత్యసంధుండు గావున మాటఁ దిరుగక యిచ్చె నతని వలన నేరంబు లేదు.*" కార్య దక్షత ఉన్నవాడికి అతని మంత్రులూ సహవర్యులూ ఎలా సహకరిస్తారో, ఎంత విశ్వాసంతో అంటిపెట్టుకుని ఉంటారో ఈ వ్యాక్యం చెప్పకనే చెప్తోంది కదా? బలి ఇదంతా ముందే చూసుకుని ఆలోచించుకుని, దానం ఇచ్చాడు. మరిప్పుడు యుద్ధానికి బయల్దేరే వాళ్లతో ఏం చెప్పాలి? "దానం ఇవ్వడం అయిపోయింది, యుద్ధం చేసి మళ్ళీ ఇచ్చేసినదంతా గెలుచుకుందాం, మీరు అన్నదే సరైనదీ, విష్ణువు నిజంగానే మనందర్నీ మోసం చేసాడూ" అనాలా?

సీ. రాక్షసోత్తములార! రండు పోరాడక;
కాలంబు గాదిది కలహమునకు;
సర్వభూతములకు సంపదాపదలకు;
బ్రభువైన దైవంబుఁ బరిభవింప
మన మోపుదుమె? తొల్లి మనకు రాజ్యంబును;
సురలకు నాశంబు సొరిది నిచ్చి
విపరీతముగఁ జేయు వేల్పు నే మందము;
మనపాలి భాగ్యంబు మహిమ గాక; [8-635]

తే. వెఱచి పలుమాఱుఁ బాఱెడి విష్ణుభటులు
మిమ్ము నెగచుట దైవంబు మేర గాదె?
మనకు నెప్పుడు దైవంబు మంచిదగును
నాఁడు గెలుతుము పగవారి నేఁడు వలదు. [8-635.1]

ఇలా దాడికి దిగుదామనే రాక్షసులని చూసి బలి చెప్తున్నాడు, శుక్రాచార్యులిచ్చిన శాపం తలుచుకుని. ఇది మనకి సమయం కాదు. ఇంతకాలం మనని రాజ్యం చేయనిచ్చి, దేవతలని నానాకష్టాలు పెట్టాడు కదా? సంపదలకీ ఆపదలకీ కూడా ప్రభువైన దైవమే మొదట్లో సంపదిచ్చి ఇప్పుడు ఇలా తీసుకుంటున్నాడంటే దానికేదో అర్థం ఉండి తీరుతుంది. ఇంతకాలం మన దగ్గిర అణిగిమణిగి ఉన్న వీళ్ళు ఇప్పుడు మనమీద తిరబడుతున్నారనేది విచిత్రంగా లేదా? ఓ నాడు మనకి మంచి రోజులొస్తాయి. అప్పుడు మళ్ళీ నెగ్గుతాం. ఇప్పుడు వద్దు.

అసలు మొదట్లో కసిగా ఇంద్రుణ్ణీ దేవతలనీ జయించి, తానే శాశ్వతంగా ఇంద్రుడైపోదామనుకున్న బలి ఇప్పుడిలా ఎందుకు మారిపోయాడు? అదే దాన, యజ్ఞ, తపో మహిమ. మొదట్లో ఇవ్వడం అనేది ఒక వ్యాపారంగా మొదలుపెట్టి అలా ఇస్తూ తనకి తెలిసో తెలియకో బలి రాక్షసత్వాన్ని పోగొట్టుకున్నాడు పూర్తిగా.

క. పలు దుర్గంబులు సచివులు
బలములు మంత్రౌషధములు బహు శేముషియుం
గలిగియు సామోపాయం
బులఁ గాల మెఱింగి నృపుడు పోరుట యొప్పున్. [8-637]

అదీగాక యుద్ధం చేయాలంటే మాటలా? బలాబలాలు చూసుకోవాలి, దుర్గానికి కాపలాలు పెట్టాలి. అన్ని ఉపాయాలు చూసుకుని అప్పుడు యుద్ధం చేద్దాం.

వ. అట్లు గావున రణంబున శత్రుల కిప్పు డెదురు మోహరించుట కార్యంబుఁ గాదు; మనకుం దగు కాలంబున జయింతము; నలంగక తొలంగుం డనిన దలంగి భాగవత భట భీతులై చిక్కి రక్కసులు రసా తలంబునకుం జని; రంత హరి హృదయం బెఱింగి తార్క్ష్యనందనుండు యాగసుత్యాహంబున వారుణ పాశంబుల నసురవల్లభుని బంధించెను; అంత.
[8-638]

ఇలా అనేసరికి అక్కడున్న రాక్షసులు వీటికి ఒప్పుకుని, విష్ణుభటులకి భయపడి రసాతలానికి వెళ్ళిపోయారు. వెంఠనే గరుడుడు (తార్క్ష్య నందనుడు) బలి పాశాలతో బంధించాడు. ఓ ధర్మ సందేహం. బలికి ఇప్పుడు పూచికపుల్లంత ఆస్థి లేదు, కట్టుబట్టలు తప్ప. ఉన్నవన్నీ ఇచ్చేసిన వాణ్ణి బంధించడం దేనికి? ఎక్కడకి పారిపోతాడు? అది ముందు వ్యాసంలో తెలుస్తుంది.

పోతన భాగవతం ఇంటర్నెట్లో ఇక్కడ చూడవచ్చు: http://telugubhagavatam.org/

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS